

Provincie Drenthe
t.a.v. Gedeputeerde Staten
Postbus 122
9400 AC ASSEN

Datum: 16 juni 2023
Behandeld door: Roelien Scholtens
Zaaknummer: 1489881
Onderwerp: Reactie gemeente Midden-Drenthe
op Drents Programma Landelijk Gebied

Postadres
Telefoon
Internet
E-mail

Postbus 24, 9410 AA Beilen
(0593) 53 92 22
www.middendrenthe.nl
gemeente@middendrenthe.nl

Bezoekadres
Beilen

Raadhuisplein 1
ma, wo, vr 8.30 – 16.00
di 8.30 – 14.30
do 8.30 – 16.00
17.00 – 20.00

Smilde

Oons Huus Elzenlaan 10
ma 8.30 – 12.00
do 8.30 – 12.00

Uw brief van:
Uw kenmerk:
Bijlagen:
Verzonden op:

Geacht college,

Sinds 26 mei 2023 is de gemeente Midden-Drenthe in gelegenheid gebracht om een inhoudelijke schriftelijke reactie te geven op het concept Drents Programma Landelijk Gebied (DPLG). Hier maken wij graag gebruik van. In deze brief beschrijven wij waar wij tegenaan zijn gelopen tijdens het lezen van deze documenten en uiten wij op verschillende punten onze zorgen.

Niet concreet

Vooralsnog zijn de documenten behoorlijk 'hoog-over'. Hierdoor blijft er veel ruimte over voor eventuele verdere verdieping in de gebiedsprocessen. Tegelijkertijd betekent dit ook dat het weinig concreet wordt en iedereen nog in onzekerheid blijft. Een verdere verdiepingsslag is zeker nodig, ook om de mogelijkheden voor vergunningverlening weer op gang te krijgen. Om te voorkomen dat er geen economische ontwikkelingen meer mogelijk zijn in Drenthe, is hier enige haast bij geboden.

De acht Drentse deelgebieden

In zowel het hoofd- als werkdocument wordt per deelgebied beschreven welke gemeenten en plaatsen in dat deelgebied liggen. De gemeente Midden-Drenthe zou volgens deze documenten in drie gebieden moeten liggen. Als wij naar de grenzen van de gebieden kijken, dan vermoeden wij dat onze gemeente ook in het deelgebied Noordwest ligt. Ook het Nieuwe Drostendiep raakt onze gemeente of ligt mogelijk voor een klein gedeelte in onze gemeente. Daarnaast liggen een aantal natuurgebieden erg dicht tegen of op de grens van

een deelgebied, zoals o.a. het Fochteloerveen en Dwingelderveld. Dit heeft waarschijnlijk effect op het gebied aan de andere kant van die grens. Wij vinden het daarom van belang dat de buurgemeente ook (in het gebiedsproces) betrokken wordt als deze direct grenst aan een Natura 2000-gebied, ook als het betreffende gebied technisch gezien niet binnen de gemeente valt.

In verschillende gebieden is er de afgelopen jaren al gewerkt aan het versterken van de natuur. Hierbij zijn ook agrarische bedrijven opgekocht, waardoor er waarschijnlijk ook een reductie van stikstof binnen het gebied heeft plaatsgevonden. Wij roepen op om deze eventuele stikstofwinst mee te nemen in de aanpak.

Beekdalen en overgangsgebieden

In de documenten wordt gesproken over het (opnieuw in gebruik nemen en) vernatten van beekdalen en het creëren van overgangsgebieden rondom Natura 2000 gebieden. Tegelijkertijd wordt er niet aangegeven wat voor effecten dit gaat hebben op deze gebieden. Wij vragen ons af wat er straks nog mogelijk is en vrezen dat er straks in beekdalen en overgangsgebieden beperkte ruimte voor landbouw is. Daarom roepen wij op: behoud zoveel mogelijk ruimte voor landbouw in deze gebieden.

Daarnaast wordt er in de documenten gesproken over waterberging. Waar wordt dit in de toekomst gerealiseerd? In beekdalen, of (ook) op andere plekken? Ondergronds in watervoerende pakketten en/of bovengronds, zoals nu ook al is gerealiseerd? Wij willen hier meer duidelijkheid over en betrokken worden. Ook moeten er slimme combinaties worden gemaakt in samenwerking met betrokken partijen. Een duurzame, toekomstige waterberging biedt kansen voor de hogere gronden in Midden-Drenthe, ook met de veranderende klimatologische omstandigheden.

Ten slotte wordt er nog gesproken over het verhogen van de waterpeilen. Het is onduidelijk of het hierbij af of het gaat om oppervlaktewaterstanden of de grondwaterstanden. Het verhogen van de waterpeilen zou zowel mogelijke positieve als negatieve gevolgen kunnen hebben. Aan de ene kant is er sprake van meer duurzaam waterbeheer, waardoor er mogelijk minder beregend hoeft te worden tijdens periodes van droogte. Terwijl aan de ander kant boeren mogelijk pas later hun land kunnen betreden met hun materieel. Daarnaast kan de verhoging van grondwaterstanden mogelijk leiden tot overlast met schijngrondwaterstanden boven de keileem in bestaande bebouwing. Bij verhoging van het peil verwachten wij dat bewoners in bebouwd gebied vaker met onder meer natte kruipruimtes en drassige tuinen komen te zitten. Hier komen bij de gemeente Midden-Drenthe in de winterperiode al regelmatig vragen en klachten over binnen. Om het leefbaar te houden voor onze inwoners vinden wij het van belang om hier zeer zorgvuldig mee om te gaan.

Rol gemeente

De provincie beschrijft de verantwoordelijkheid van de gemeente als 'het planologisch voorsorteren op maatregelen.' Op dit moment zijn de maatregelen nog niet concreet en is het dan ook nog niet mogelijk om voor te sorteren op maatregelen. Bovendien heeft de provincie zelf ook een rol en bevoegdheid binnen de ruimtelijke ordening. Zo kan de provincie zelf inpassingsplannen maken. Het is onduidelijk in hoeverre de provincie deze rol

op gaat pakken. We vragen om strategische afstemming hierover, zodat duidelijk wordt wie welke rol op welk moment oppakt.

Verder geeft de provincie aan dat functiewijziging van landbouw naar natuur een voorwaarde is voor de inzet van bepaalde instrumenten. Ze vraagt de gemeenten, voor zover dit geen inbreuk maakt op de rechtspositie van eigenaren, om hierop tijdig voor te sorteren door de wijziging van bestemmingen naar Natuur, als onderdeel van de Natuurpactafspraken, planologisch te regelen wanneer uitvoerende partijen daarom verzoeken. Binnen de gemeente Midden-Drenthe is in 2022 in het Veegplan Buitengebied Midden-Drenthe de op dat moment actuele situatie van het Natuurnetwerk Nederland (de verworven gronden) al planologisch verwerkt. Wanneer uitvoerende partijen verzoeken om meer natuurbestemmingen toe te kennen, kunnen we dit alleen doen wanneer dit de uitkomst is van breed gedragen afspraken, wanneer dit passend is in een goede ruimtelijke ordening en nadat de eigenaren en de omgeving hier hun inbreng in hebben gehad. Wij vinden dat de verantwoordelijkheid om dit goed te regelen bij de provincie ligt.

Een andere rol die de provincie de gemeenten ziet vervullen, is het signaleren en in gebiedsprocessen inbrengen van koppelkansen. Belangrijk daarvoor is dat gemeenten als volwaardige gesprekspartner betrokken worden in de gebiedsprocessen. Op dit moment ervaren wij dit als gemeente nog niet zo en hopen wij dat wij op korte termijn tot goede samenwerkingsafspraken kunnen komen.

In het verlengde hiervan willen wij onze zorgen uiten over de capaciteit binnen gemeenten om een volwaardige bijdrage te kunnen leveren aan het DPLG. Voor zowel het regelen van vergunningen als het deelnemen aan de gebiedsprocessen is binnen gemeenten behoorlijk wat mankracht nodig. De werkdruk ligt nu al hoog en in combinatie met de extra werklast die dit DPLG meebrengt is er extra capaciteit nodig. Wij zouden graag zien dat de provincie hierin met ons meedenkt. Daarnaast maken wij ons ook zorgen over de capaciteit bij andere organisaties, met name bij de provincie zelf. Er is ons ter ore gekomen dat deze op dit moment beperkt is. Om de gebiedsprocessen goed te laten functioneren is het van belang dat juist de provincie voldoende capaciteit heeft om invulling te kunnen geven aan het DPLG.

Tot slot kunnen gemeenten eigen gronden inbrengen, indien deze gronden de sleutel zijn tot functiewijzigingen binnen de begrenzing van het NNN. De gemeente Midden-Drenthe is waarschijnlijk geen eigenaar van gronden die hieraan voldoen, maar dit zijn wij nog aan het uitzoeken.

Sociaal-economisch

Het sociaal-economische perspectief komt in het hoofddocument zeer beperkt aan de orde. Er wordt wel aangegeven op welke thema's de provincie in wil gaan zetten, maar een verdere uitwerking ontbreekt. Het wordt niet duidelijk hoe de provincie het behouden en het verbeteren van het sociaal-economische perspectief wil gaan realiseren. Verdere uitwerking is nodig. Toerisme zou ook meer aandacht mogen krijgen, gezien de belangrijke rol van de recreatieve sector in (Midden-)Drenthe.

In het werkdocument is het onderdeel sociaal-economisch al wat verder uitgewerkt. Wanneer er wordt gekeken naar de verwachte effecten van de maatregelen op de sociaal-

economische situatie, dan zijn de conclusies vaak erg kort door de bocht. Zo wordt er bijvoorbeeld aangegeven dat de werkgelegenheid in de landbouw, zowel primair als in de keten, daalt. Tegelijkertijd wordt ook aangegeven dat het de verwachting is dat agrariërs die stoppen met hun bedrijf en die op zoek gaan naar een nieuwe baan, geen enkel probleem gaan krijgen, aangezien de algemene werkgelegenheid groeit. Gezien het feit dat het aantal banen binnen de eigen sector daalt, lijkt het ons logisch dat boeren op zoek moeten naar een baan buiten de eigen sector. Een baan in een sector waar zij mogelijk helemaal geen kennis en ervaring van hebben. Zij zullen dan volledig opnieuw moeten beginnen. Die stap is enorm groot. Hier is onvoldoende aandacht voor. Ook de effecten op andere sectoren, zoals het effect op (banen binnen) de verwerkende industrie, worden in onze ogen onderschat.

Dat de provincie een beroep wil doen op het fonds ten behoeve van het Drents sociaal-economisch Fonds Brede Welvaart en plattelandsontwikkeling juichen wij toe. Het genoemde bedrag zou in onze ogen zeker een goede bijdrage kunnen leveren aan het Drentse platteland. Houd hier aan vast!

Landbouw

In zowel het hoofd- als het werkdocument wordt beschreven dat het onderdeel landbouw nog verder moet worden uitgewerkt. Hier hebben wij begrip voor. Landbouw speelt echter wel een grote rol binnen het DPLG. Veel van de gronden waarover wordt gesproken zijn landbouwgronden en aan het reduceren van stikstof en ammoniak moet (ook) de landbouw een grote bijdrage leveren. Wij zouden dan ook graag zien dat landbouw een meer centrale rol zou spelen in het DPLG in plaats van het sluitstuk te zijn.

Verder is er onduidelijkheid over het aantal agrarische bedrijven die in Drenthe gevestigd zijn. In het werkdocument en het hoofddocument worden verschillende cijfers van verschillende bronnen gebruikt. Wij verzoeken de provincie om hierin een keuze te maken, zodat het voor iedereen duidelijk wordt om hoeveel bedrijven het precies gaat.

In het hoofddocument wordt beschreven dat agrarische bedrijven zelf mogen kiezen welk bedrijfstype zij in de toekomst zouden willen. De gemeente Midden-Drenthe is van mening dat alle opties gelijktijdig uitgewerkt moeten worden, zodat agrarisch ondernemers goed geïnformeerd een keuze kunnen maken. Daarnaast zouden wij graag zien dat er niet op één type landbouw wordt gestuurd. Niet alle vormen van landbouw zijn voor iedereen geschikt, het type bedrijf moet bij de ondernemer passen en die moet zelf de keuze kunnen maken hoe hij/zij wil boeren. Ook is het niet voor iedereen mogelijk om bijvoorbeeld biologisch te gaan boeren of een zorgboerderij te beginnen.

De provincie heeft ook enkele malen uitgesproken dat zij graag veel agrarische bedrijven wil aankopen (ook op plaatsen waar minder stikstof gereduceerd hoeft te worden), om agrariërs de mogelijkheid te geven om te verplaatsen. Het risico bestaat hierbij dat de overheid/provincie straks de enige partij is die agrarische bedrijven opkoopt. Dit zou mogelijk een effect kunnen hebben op o.a. de marktwaarde van bedrijven. Houd hier rekening mee.

Vrijkomende agrarische bebouwing

De gemeente Midden-Drenthe maakt zich zorgen over de hoeveelheid agrarische bebouwing die bij de uitvoering van het DPLG vrij gaat komen. Wij verwachten dat deze leegstaande panden een groot effect kunnen hebben op de leefbaarheid en beleving binnen een gebied. Het is ook mogelijk dat hier ondermijning plaats gaat vinden. Daarnaast is het lastig om een andere bestemming voor dergelijke panden te vinden. Bij het wijzigen van de bestemming moet daarnaast ook nog met andere zaken rekening gehouden worden, zoals de verandering van verkeersdruk in het gebied. Kortom, wij verzoeken de provincie om meer aandacht aan dit vraagstuk te geven.

NOVEX/andere opgaven

In het DPLG wordt er bijna geen aandacht gegeven aan andere ruimtelijke opgaven en de koppeling met het programma NOVEX . In onze ogen is dit een gemiste kans. Het landelijk gebied kent namelijk meer opgaven dan alleen de opgaven die het DPLG worden benoemd. Zo heeft de gemeente Midden-Drenthe grote ambities betreffende woningbouw. Graag zouden wij vroegtijdig betrokken willen worden bij en ondersteuning krijgen in de planologische ontwikkelingen. Verder komt de bijdrage van de andere sectoren en hun betrokkenheid bij de gebiedsprocessen in het DPLG zeer beperkt aan bod.

Tijdspad

Er is bij ons onduidelijkheid ontstaan over verschillende tijdspaden en de planning. Hier staat weinig tot niets over vermeld in de documenten. Daarnaast lijkt de planning bijna dagelijks te worden aangepast. Het is voor ons lastig om hier goed op te kunnen anticiperen. Verder is er regelmatig weinig tijd om stukken goed door te lezen, intern af te stemmen en een reactie te kunnen formuleren. Wij vinden dat hier in de toekomst meer aandacht voor moet zijn.

Haalbaarheid

Wij vragen ons af hoe haalbaar de doelen zijn. In sommige deelgebieden is de opgave erg groot. Daarnaast is het tijdspad voor het realiseren van sommige wettelijke opgaven erg kort. Deze combinatie maakt dat wij vrezen dat de leefbaarheid binnen het landelijk gebied onder druk komt te staan. Uiteindelijk moeten we er gezamenlijk voor zorgen dat er niemand tussen wal en schip gaat vallen.

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Roelien Scholtens, beleidsmedewerker landbouw, landschap en plattelandsontwikkeling , te bereiken op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag via telefoonnummer 0593 53 93 67 of via het mailadres r.scholtens@middendrenthe.nl.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Midden-Drenthe,

Secretaris

Burgemeester